

Románský a gotický sloh

hodina dějepisu pro žáky 6. ročníku ZŠ

Vzdělávací oblast: Dějepis

Tematický okruh: Křesťanská a středověká Evropa

Vzdělávací cíle:

- žák návštěvou muzejní expozice rozvíjí pozorovací schopnosti a je veden k budování logického úsudku a k analýze zjištěných informací
- žák porozumí základním zákonitostem románského a gotického tvarosloví
- žák analyzuje tvarosloví románského okna a interpretuje jeho stavební funkci
- žák se seznámí se základním vybavením raně středověkého kostela

Časová náročnost: max. 45 minut

Metody:

- motorické zvládnutí pohybu a orientace ve virtuální výstavě
- detailní pozorování muzejního exponátu
- porovnávání tvarosloví, materiálu, rozměru a funkce dvou vybraných muzejních exponátů
- formulace závěrečné hypotézy
- zařazení kostelního mobiliáře do správné epochy
- zamyšlení nad jeho funkcí

Informace, které by měl dostat žák pro splnění pracovního listu:

- otevři si pracovní list na stránkách Muzea města Prahy (můžeš si ho vytisknout, nebo podle něj plnit úkoly na zvláštní list papíru)
- vstup do virtuální výstavy *Středověká Praha* na stránkách Muzea města Prahy <http://muzeumprahy.cz/stredoveka-praha/>
- prohlédni si virtuální expozici a najdi v ní požadovaný exponát
- když na nalezený exponát klikneš, zvětší se a zjistíš o něm zajímavé informace (takto nemůžeš zvětšit všechny exponáty v expozici, jen některé)
- postupuj podle pokynů v pracovním listě
- nespěchej, dobře si exponát prohlédni, zamysli se a neboj se vyjádřit své nápady do pracovního listu či na papír
- pokud se budeš chtít pustit i do rozšiřujícího úkolu, použij odkazy

- s pomocí se projdi po Praze jako turista nebo jako archeolog a splň zadání rozšiřujícího úkolu, pokud chceš
- vypracované úkoly pošli svému učiteli dějepisu

Metodické komentáře pro úspěšné splnění hodiny

Žák k úspěšnému splnění hodiny:

- nepotřebuje předem znát klasifikaci stavebních slohů
- navštíví na stránkách Muzea města Prahy expozici *Středověká Praha*: <http://muzeumprahy.cz/stredoveka-praha/>
- pohybuje se virtuální expozicí (vybrané exponáty lze zvětšit a získat k nim doplňující informace)
- hledá v expozici okno znázorněné na pracovním listě (pochází z kostela sv. Haštala)
- zjišťuje o oknu doplňující údaje a zjištěné informace zapisuje do listu
- hledá okno z domu U Kamenného zvonu
- zakreslí podobu tohoto okna do listu
- porovná románské a gotické tvarosloví
- uvažuje o tvarosloví románského okna a buduje svou vlastní hypotézu
- analyzuje podobu vybavení raně středověkého kostela a vybírá vhodné zařízení kostela
- zjišťuje názvy pražských raně středověkých kostelů

Náměty na další využití tématu:

- podrobnější **seznámení s kostelem sv. Haštala** umožňuje metainformační systém Národního památkového ústavu <https://pamatkovykatalog.cz/uskp/podle-relevance/1/seznam/?h=kostel+sv.+Ha%C5%A1tala&chranenoTed=1&hlObj=1&fulltext>.
- **čtení pověsti *Stavítel chrámu na Karlově***, která je inspirována obavami ze zřícení klenby (SVÁTEK, Josef: *Pražské pověsti a legendy*, Praha 2002.); lze využít pro vysvětlení předností gotického lomeného oblouku
- věnujte s žáky pozornost tématu zakrývání oken - **čím lidé dříve zakrývali okenní otvory?** Žáci mohou sami navrhnout tehdy dostupná řešení, debatovat o nich a srovnávat jejich tepelné i světelné kvality. Jako opora pro pedagoga mohou posloužit sborníky Svorník, kde lze nalézt odborné články na toto téma - www.svornik.cz.
- **úkol č. 5 pracuje s chybou** - žáci zřejmě vyberou i kostelní lavici (ty se objevují v kostelech až po reformách Tridentského koncilu) a obraz v rámu: můžete s žáky **zhlédnout krátký film *Tajemství Znojemské rotundy*, který je věnován románským nástěnným malbám** a v němž jsou také vidět

románská špaletová okna stejného typu, jakému je věnována tato hodina dějepisu: <https://www.youtube.com/watch?v=t-sq--41z3c>.

- rozšiřující úkol lze využít jako příklad kulturní difuze ve středověké Evropě - žáci se mohou **seznámit s příběhy světců**, podle nichž jsou pojmenovány některé starobylé (pražské) kostely - např. Haštal, Jiljí, Kliment a dal. Jejich životopisy lze nalézt v publikaci určené přímo dětem FLORENTOVÁ - KOPECKÝ, *Křesťanské nebe*, Artia 1994 nebo na www.catholica.cz.

Muzeum hlavního města Prahy
Lektorské oddělení, 2020

www.muzeumprahy.cz